

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

Covarrubias y Leyva, Diego de

Antverpiae, 1610

11 De executione instrumenti publici, quod conditionale est, vel liquidam
quantitatem minime continet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Colle. d. 12. & sequen. Villadiego de heresi. q. 15. Henric. in d. c. ad
...
Tandem in Hispania heretici, qui traduntur iudicibus
...
Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices
...
Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices
...
Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices

Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices
...
Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices
...
Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices

CAPVT XI

De executione instrumenti publici, quod co-
ditionale est, vel liquidam quanti-
tatem minime continet.

S V M M A R I A.

- Instrumentum non liquidum an ex lege Regia & statutis Italia executione
paratum habeat.
Quid de instrumentis conditionalibus & inibi, & numero sequenti regia
lege praxi.
Quomodoque apud supremam regis, tribunalia executio parum reuocatur par-
tium integritate quodam temperatur: & ibidem de instrumentis Gar-
rantia.
Scriptura privata quandoq; habet ita executionis summam, nimirum si
certam iudice equita & confessa fuerit.
Examinatur decisio Bart. in l. 3. ff. de annu. leg. de promissione solvendi cen-
tium tribus terminis.

Præterque in locis statuto cauetur: & lege Regia cau-
tum est: quod instrumenta publica ita paratam habent
executionem, vt abique iudiciorum ordinarijs solenni-
tatis dilationibus, & libellorum formulis captis statim
pignoribus, & publica subhastatione venditis executioni
mandentur. Regia l. 4. & 5. tit. 8. lib. 3. ordi. l. hodie l. 1. & 2. tit. 21. l.
4. Recopilat. J. nisi debitor intra decem dies à die, quo ipse à
iudice petierit captionem pignori causa executionis præ-
missam, & mandato iudicis factam reuocari, aliquid allega-
uerit & probauerit, quod legitime vltimam pignorum ca-
pionum venditionem impediatur: sicut eiusdẽ legibus expres-
sum est ad quã proximã dubiũ est, quid agendum sit de in-
strumentis publicis, ex quibus apparet promissum fuisse in-
teresse damnorũ, seu expensarum restitutionem, vel aliud,
quod certa quantitate nec liquidum, nec definitum est. Nã
Bart. in l. 1. num. 17. ff. de leg. 2. existimat etiam in hac specie le-
gibus, & statutis locum fore, & hæc instrumeta statim esse
trahenda executioni, cum in ipso etiam summario iudi-
cio facillime, quod modo incertum apparet, liquidũ & cer-
tum fieri possit. probat hoc ex eadẽ l. i. vbi obligatio præfens
conferatur absq; die, & cõditione, tamen si eius quantitas in
arbitrium alterius, & eius definitionem conferatur, ad idẽ
est optimus textus in l. 1. c. de sent. qua sine cert. quant. profer. qui
probat eam dici certam sententiam, & quæ condemnat ali-
quem ad vsuras, interesse: quod liquidũ non est. Sic & in v-
niuersalibus iudicijs sententia certa pronunciat, vniuer-
salitatem, & in executione tractatur de certa quantitate,
certisve rebus definiendis. gl. communiter recepta in l. 1. ff.
de etendo. quo in loco Bar. num. 8. Paul. Cast. num. 9. Fulgo. nu. 6.
& Rom. 4. idem Bart. in l. 2. c. de sentent. qua sine cert. quant. ean-
dem opinionem probat textus optimus, & ibi Bartol. in l.
de pignori. facultas. c. de iure pisc. lib. 10. idem Bartol. in l. 1. ff. iudic.
de iur. col. Rom. conf. 76. colum. 2. ad idem est locus Iuriscõsul-
tum Linnor viginti quinque annis cui fidei commissum ff. de minorib. item
sententia plerunq; fertur in iudicijs generalibus qua reus
condemnatur ad reddendam administrationem tutelæ. l. 2. c.

de iudi. & tamen in executione huius sententiæ tractatur de
rationibus dandis, & liquida quantitate definienda: ad cui-
us solutionem reus cogatur per executionem: quemadmo-
dum Communiter omnium sententiis probatũ est in d. l. 1. & in d.
l. 2. & in forensi praxi frequentissime seruatur. tandẽ opin.
Bart. fatetur communẽ esse Iaf. in d. l. 1. ff. de edend. n. 35. & 31.

Contraria opinio pluribus autoritatibus & rationibus
instrui potest: & prima, quod Regia lex expressim exigit,
certam quantitate definitam fuisse in instrumentis, vt fiat
summaria executio: quod patet in d. 5. Secundo ex eo quod
nihil iure peti potest, donec exploratum sit quid debeatur.
l. hoc iure ff. de verbor. obligat. idem probat text. in l. perinde. §. no-
tandum. ff. ad l. Aquil. l. xli. c. de compens. ad idem text. in l. hæc autem.
§. non defendi. ff. ex quib. caus. in possess. etur. Et præterea, si instru-
mentum non liquidũ mandetur executioni dato præcepto
solutionis, aut captis pignoribus, & reus nihil aduersus in-
strumentum intra diem à lege definitum allegauerit, nec
probauerit, cõtingeret plene executionem ipsam omnino
finiri: nondũ ipsius instrumenti quantitate ad certitudinẽ
reducta: quod est satis contrariũ iuri, & rationi: qua argu-
mentatione vtitur aduersus Barth. Soc. conf. 89. lib. 3. col. 2. vbi
communem opinionẽ reprobat post Bald. in l. vlt. c. de compens.
& in l. 2. c. de execu. rei pub. Soc. conf. 51. l. b. col. 3. Aret. conf. 21. dubio
32. dubio 1. Bal. & Cuman. in l. 1. ff. de legat. 2. Bal. in l. cum testamen-
to in fin. c. de testam. in unum. Bart. in d. l. perinde. §. notandũ. Alex.
conf. 188. lib. 2. & Iaf. in d. l. 1. num. 31. ff. de edend. & Rebuff. super
Regias constitutiones, tracta. de iuris obligat. art. 1. gl. 9. nu. 8. ex
quibus satis dubia redditur Bart. sententia: cuius interpre-
tatio & verus sensus diligenter est examinandus, vt plane
constet, an Bar. ipse contrarias hæc in re opiniones scripse-
rit: & quid in praxi agendum sit.

In summa instrumenti non liquidi executio petitur, &
fieri potest in hunc sane sensum: vt summario iudicio cita-
to reo ipso, prius ad liquidam quantitatẽ deducatur ipsius
contractus incertitudine: ac demum hoc acto legitimis
probationibus vtinque productis, fiat executio: deturque
mandatum à iudice de capiendis pignoribus ad venditionem
aut ipsomet reo ad carceres ducendo in bonorũ sub-
sidium: ita tandem, vt ante hanc summariam quantitatis
definitionem preceptum hoc ne detur, nec reus ipse, nec
bona capiantur, nullibi enim iure probatur, posse à iudice
exequire pignora capi, nec condemnatum in carcerẽ pro
solutione duci, nisi cõstet quid solucere reus teneatur, huius
sententiæ authores sunt Barto. in d. l. proinde. per text. ibi ff. ad
leg. Aquil. §. notandum. idem elegantur in l. 1. colum. vltim. ff. iudi. sol-
ui. Bald. in l. 2. num. 9. c. de execu. rei iudic. Alex. in l. 1. ff. de legat. 2.
num. 13. Aretin. d. confil. 21. dubio 3. Iaf. in d. l. 1. num. 31. ff. de edend.
Socin. in d. l. confil. 89. lib. 3. col. 2. expressim Roderic. Zuarez in
veget. l. post rem. ff. de re iudi. q. limitat. ad leg. Regiam dicẽs ex hoc
quod prius, quam executio fit, à iudice, petet actor, vt reus
cogatur interrogationibus responderi ad definiendam &
probendam liquidam contractus quantitatem. Quinimo
hanc opinionem deduci à Bart. in d. l. 1. ff. de edend. & in l. 1. ff. de
legat. 1. & his, qui eum sequuntur, constat: quia ipsi censent in
iudicio executionis absque litis cõtestatione, libello testiu
publicatione, & alijs solennitatibus ad liquidum deducen-
dam ipsius contractus quantitatem, vt appareat ad quam
vsque quantitatẽ sint pignora capienda, & subhastatione
publica vendenda: alioqui absurdum eisset, dari à iudice
mandatũ de capiendis pignoribus pro incerta quantitate,
nec id posse vllõ iure defendi. deinde Bart. & qui eius opi-
nioni subscribere probationem adsumunt ex glob. in d. l. 1.
ff. de edend. perinde. quæ scripsit, sententiam super iudicio
vniuersali incertam valere, quia in iudicio executionis po-
terit ad certitudinem reduci, & tamen apertissimũ est, lata
sententia in iudicio vniuersali non posse executionẽ actu
fieri captis pignoribus, donec certum sit quid ex ea senten-
tia debeatur, atque ita passim sit apud Suprema regni. tribu-
nalia vnde manifestum est, his omnibus diligenter perpen-
sis, Barto. ipsum nec contraria scripsisse, nec vllibi voluisse
contractum nondum liquidum, etiam iure regio, & statu-
torum, posse statim mandari executioni captis pignoribus
vel ipso reo.

Ceterum Paul. Castren. in d. l. c. 1. ff. de edend. h. 9. contrariũ
tenet, scribens in hunc sane modũ: Eodẽ modo dicunt Do-
ctores, si statutũ dicat, quod instrumentũ mittatur execu-
tioni, & ego habeo instrumentũ super summa non liquida,
puta super interesse, possum petere executionem, & facere

capite, vel bona tua, & postea liquidabo quantitatem. Hactenus Pauli cuius opinio ad communem, ut ipse existimat, sententiae interpretationem hanc rationem habere videtur, quod etiam captis pignoribus ad executionem, interim dum subhastatio fit, & vltima licitatione pignora licitant venduntur, potest actor citato reo summam incertam, certam probationibus efficere, potissimum id iure Regio quibusdam placet, quia reus eodem iure potest tacere, & expectare diem vltimum subhastationis, & tunc seipsum opponere executioni; causas in iudicio proponens cur fieri non debeat, imo sit reuocanda, à quo die habet itidem decem alios communes quidem sibi & actori ad probandas exceptiones, quae executionem impediunt iuxta §. 9. Pragmatica ordinis iudicialis. 42. igitur dum subhastatio peragitur seruata iuris solennitate, & intra hos decem dies poterit priusquam executio finiatur ad certam & liquidam quantitatem contractus incertus deduci, ut iuxta eam definitionem solutio fiat. Hac tamen praxis palam refragatur Bartolo, eiusque adfectis, si recte eorum sensus perpendatur, & praesertim Bartho. Socini. qui in d. conf. 89. lib. 3. col. 2. praemisso statuto omnino Regiae legi simili, respondit: non posse à iudice dari praecipuum de capiendis pignoribus, nisi prius constet quantitas certa. Nam, ut is ait, dies dati ab statuto ipsi reo, solum dantur, ut is probet solutionem, aliamve exceptionem, quae executionem omnino impediatur, non ad definiendam certam obligationis quantitatem, & ideo ipsa lex in specie sanxit, non probante reo quidquam intra decem dies, executionem finiendam fore: etiãsi actor nihil praestiterit. quod ex Pauli Castrensis decisione fieri nequit: siquidem reo non probante, si actor itidem certam quantitatem obligationis non ostenderit, executio finiri non debet, imo id iudicium cessat. & praeterea, si admittendus est Pauli Castrensis sensus, quae oblecto quantitatem iudex in praecipuo definit, ut pro ea soluenda pignora capiuntur: si dixeris, nullam, profecto ridiculum est pignora capi iudicis autoritate, nisi prius compertum sit, ad quam usque quantitatem capienda sunt: erit etenim incertus executor, qui si capiat pignora maioris valoris, quam par est, iniuriam facit reo: at si minoris, actori. quod si capienda sint pignora pro ea quantitate, quam actor, cum petit executionem, expresserit, velim profecto mihi ostendi, quo iure id fiat. Non me latet quandoque secundum hanc Pauli interpretationem executiones fieri, & factas fuisse, & tamen si praecipuum à iudice fiat de capiendis pignoribus, vel persona, nondum summarie saltè, definita quantitate, & ab eo appellatum fuerit, non video qua ratione sit praecipuum id confirmandum, imo reuocandum esse censeo. sic Rupellanus Forensium institutionum lib. 1. cap. 4. testatur, apud Gallos non esse usum forensium receptum Pauli opinionem, nisi prius quantum inter sit, liquidum factum sit. quod si à praecipuo appellatum non fuerit, & facta sit executio, atque intra decem dies certa definita fuerit quantitas, pronuncieturque à iudice peragendam esse, & finiendam bonorum subhastationem, à qua pronuntiatione sit appellatum, tunc non solet reuocari iudicium hoc executionis ex hoc defectu certae quantitatatis, nec ex eo, quod praecipuum à iudice processerit intempestiue. & ita fit frequentissime, censeturque iudicium istud iure executionis, etiam apud iudices appellationis.

Primum, ex his constat, non esse necessarium, imo falsum, damnosum & inutile quod hac in re scripsit Bald. in l. 2. numer. 11. C. de execut. rei iud. ubi sensit oportere prius, quam instrumentum non liquidum mandetur executioni, ipsius certae quantitatatis examinationem fieri, ac super hoc articulo à iudice interlocutorie pronunciar. idem probat Socini. conf. 61. colum. 3. Nam, ut dixi, hac pronuntiatione necessaria non est, imo noceret expeditioni executionis, & forsitan appellatio ab hac pronuntiatione proposita, iudicium ipsum ex summario ordinario efficeret. quambrem à Baldo recedit Rodericus Zuarez d. limitatione 4. fautor tamen licet omnino ipsi reo huic examini, & certae ac liquidae quantitatatis definitioni obicere quicquid iure eisdem obicere potest, licet statuto, vel lege prohibita sit contra instrumentum exceptionis obiectio, cum hic contra instrumentum nihil opponatur, sed aduersus definitionem certae ipsius contractus quantitatatis, quae ex ipsa scriptura certa non est. quod expressim Bald. asseruerat d. numer. 11. quae Hippolyt. sequitur singul. 168. idem Ioan. Baptist. in l. admonendi. ff. de iur. iur. colum. 22.

Secundo deducitur, hinc non posse procedere, nec iure

probari quod scribunt Socini. conf. 89. lib. 3. & Romani. uti existimat, opinionem Bart. in d. l. ff. de leg. 2. quae dicitur quid incertum: vniuersale tamen: ubi instrumentum contractum: locus tamen esset dicendum: ut contineat instrumentum quid incertum, particulare tamen, ut interesse, damna, & similia: tunc etenim non posse instrumentum istud iuxta statutorum decisionem mandari executioni censetur: quod procul dubio falsum est, vtroque etenim casu satis probatur communis opinio.

Tertio rursus apparet opinionem Bart. & communem obtinere, etiam ubi nec vel statutum non tantum ipso iure faciunt executionem, sed & ipsam faciendam iudici committunt, quia iuxta verum sensum eius, quod Bar. scripsit, nil referenda, quicquid Bart. Soc. scripsit in d. conf. 89.

Quarto, omnibus his diligenter inspectis arbitror Pauli Castrensis sententiam admittendam fore in ea specie, vbi instrumentum continet certam tritici, vini, aut olei quantitatem: nam mandabitur executioni antequam liquetur quantum sit tritici valor, siquidem valoris incertitudo debitum incertum non reddit. quambrem ex praecipuo iudicis viator seu apparitor: aut publicus minister statim capiet pignora, eisque ablatis, dum auctio & subhastatio incipiet, certus constituetur tritici, aut vini valor per testes aut probos peritosque estimatores quod expressim decisum est à Rupellan. lib. 1. Forensium instit. c. 4. & apud Gallos lege Regiae statutum à Francisco eorum primo eius nominis Rege, ut constat c. 76. ex Francisci legibus id existimo apud nos seruari posse, & quia iure Regio Hispaniarum id probari recta iustitia potest.

Quinto, apparet, quid dicendum sit de instrumentis publicis conditionalibus, quibus certa quantitas promissa sit sub conditione, & respondendum est, instrumenta vere conditionalia posse iuxta legem Regiam, & statuta Italiae executioni mandari, modo prius summarie citato reo constiterit conditionem euenisse, nec poterit dari praecipuum de capiendis pignoribus, donec probatum sit conditionem contigisse, tamen si iam euenierit. quod probatur in l. hoc iure. ff. de verb. obligat. & in l. Fulcinius. §. si in diem. ff. quibus ex caus. in p. eatur. notant Bal. in l. enim testamento. Codic. de test. manu. & in l. 2. ar. l. 2. de execut. rei iudic. Angel. in l. seruum communem. §. Titius heres. ff. de vulg. Ripa in l. in illa. num. 8. ff. de verb. obligat. Rebuffus super leges Regiae vltima de literis obligat. artic. 2. gloss. 3. nu. 71. Corne. conf. 112. lib. 1. col. 1. Guido Papae quest. 15. Roder. Zuarez d. d. post rem. limitatione. 5. ad l. Regiam, & probatur. nam licet ab initio hoc instrumentum conditionem habeat, nec purum dici possit, postea tamen eueniente conditione, iam omnino purum censetur, & ideo quamuis ius executionis non competat, nisi instrumentis puris, competit huic postquam constat id purum esse, etiam si Alex. & Imol. in d. Titius heres refragantur. tandem eadem resolutio conuenit huic dubitationi, quae in praecedenti fuit examinata, quod maxime est aduertendum, & semper considerandum sitne instrumentum vere conditionale, nam poterit iudex hac in re falli plerumque, existimans esse conditionale instrumentum quod vere purum est, licet ex eo actor aliquid agere censeatur.

In hac tamen publicorum instrumentorum executione magis receptum est, ut statim producto instrumento coram iudice, iudex ipse absque citatione debitoris, praecipuum apparitor, aut ministro publico det ad capienda pignora vel personam, ac iubeat debitorem ipsum citari ad praesentiam publicae auctiois, & speciatim ad ipsam vltimam pignorum additionem: quam vulgo dicimus, France y remate, sicut explicat Zuarez in d. l. post rem. limitatione 12. ad legem Regiam. §. sed sepulchrum dubium est. fol. 146. deduciturque ex l. C. de filiis instrumentum. & iure hactenus lib. 10. quae quidem praesentia ter celebrantur in rebus mobilibus tertio quoque die, in immobilibus decimo, repetit. l. i. tit. de las deudas lib. 3. vbi. contingit vero saepissime causam executionis deferri ad Suprema Regis tribunalia ex causa appellationis, quae si auctio publica circa praedictam formam, aut aliam more regionis receptam, peccauerit, alioqui iure optimo & iuste facta executione, reuocatur ipsa iudicis pronuntiatione, totaque executio, & mandatorum omnia bona iure executionis capta ipsi reo restitui absque vllis expensis, cum eorum fructibus modo prius soluat quantitatem in ipso publico instrumentum

Habent, sicuti explicat Laurent. Vallal. 4. Elegantiarū, c. 80. & Nebrissenlis in Lexico iuris civilis dictione, annua. Quod si tantum scriptum fuerit Trima die, respondit Iurifconsultus, idem esse, ac si scriptum foret, annua, bima, trima die, vnde constat sub trima die, prae mittit annuam, & bimam diem, & triennium significari, ex eo quod trima dies de triennio propria vi & significatione intelligenda sit: quo fit maxima deprehendi hallucinationem, cum paria iudicentur hae duo, trima die, & tribus terminis, cum trima dies proprie triennium significet: tres autem termini ad tres menses, ad tres dies possunt eodem modo referri. Ex his plura possunt deduci.

Primum hanc promissionem, promitto mille soluenda triennio, esse accipiendam in eum sensum, vt quolibet anno ex tribus aequalis pensio soluatur, mille in tres aequas partes distributis. quod probatur d. l. 3. sermone autem Hispano ita pronunciat; *Los quales mil ducatos pagare, y me obligo a pagar an tres annos primeros siguientes: seicus ipse responderem, si promissio in hunc modum fuisset concepta promitto mille soluenda ab hinc triennio, id est, Los quales prometo de dar y pagar de ey en tres annos.* Tunc etenim opinor nullam pensionem, nec partem huius quantitates soluendam necessario fore, nisi iam decurso, & peracto triennio.

Secundo hinc apparet Ludouic. Rom. & Imol. in d. l. eum qui calendis. de ceptis palam fuisse: dum opinantur, promissionem soluendi trib. terminis, ad tres proximos dies esse referendam, ex d. l. eum qui. quae minime eorum sententiam probat. siquidem stipulatio dandi centum aureos Calendis. ad proximas Kalendas pertinet: tres vero termini non magis ad tres dies, quam ad tres menses, quam ad tres annos pertinent.

Tertio, illud manifestum est, non procedere, nec iure defendi posse, quod Bart. Paul. Castrenf. & Iaf. censent in d. l. eum qui calendis. existimantes, promissionem hanc, promitto centum in diebus illis, ad duos proximos dies referendam esse, per textum in l. inter illam. §. vlt. ff. de verbo. significat, nam vt dixi, ea promissio arbitrio iudicis est interpretanda & intelligenda. Iurifconsultus etenim in d. l. §. vlt. tractat de alia promissione ab hac differente, nempe de ea, qua quis promittit centum soluere post dies, vel post annos, quae de duobus intelligitur. Et tamen adhuc, si ea species modo contingeret, ipse existimarem rem hanc arbitrio boni viri moderandam & estimandam, nec admittendum fore Iurifconsulti responsum, & id probatur inspectis personarum, temporis & negotij qualitatibus, quibus satis persuasum erit iudici, non esse locum veterum Iurifconsultorum responsis.

CAPVT XII.

An a Iudice, qui vt bonus vir arbitratur, liceat Appellare?

SUMMARI A.

- 1 Reductio ad arbitrium boni viri coram quo iudice petendo fit, lata dissoluitur.
- 2 Etiam si arbitrorum & arbitratorum iudicis & definitio, ex lege competat summaria exequutio, non censetur eis attributa iurisdicatio. & inibi Regia constitutiones explicantur.
- 3 An liceat appellare ab eo iudice, qui super reductione ad arbitrium boni viri cognouerit?
- 4 Pro Regula iuris praesumitur, donec exceptio expressim probata fuerit.
- 5 A Iudice appellari potest: etiam quiescit aliquis eius arbitrio commissum est.
- 6 Regia l. vltim. ex ordine iudiciario examinatur.

DUm eiusdem Bartol. commentaria diligenter euoluimus, & examinamus, tandem comperimus in eadem l. 1. ff. de leg. 2. num. 18. adnotasse, non esse permissam appellationem a iudice, quoties is veluti bonus vir arbitratur, ducta ad ipsum, vt bonum virum, quaestione. quae quidem opinio dubia quibusdam videtur, & ideo eius examini praemitto dubium illud quo quaeritur, ad quem iudicem eundem sit, vt boni viri arbitratu vsus, iniquum arbitroris iudicium moderetur. & idem Bartol. in l. si societatem. §. arbitratorum. num. 2. ff. pro socio. scribit, apud eum iudicem fore petendam reductionem arbitrij boni viri, qui ipsius causa iudex est ordinarius, & qui eius cognitionem se moto & compromisso iure habebat. l. 2. C. vbi & apud quem. cuius ipse

mentionem feci lib. 1. c. 4. huius operis. ad diem est text. in l. eum qui. §. transacciones alimentorum. ff. de transact. l. vlt. C. de iur. iur. vnde quom esse, eam querelam de ferre debet ad iudicem iudicium iniquo causa ipsa foret alioqui examinanda, quod etiam coram batur in c. exposita. de arbitris. vbi praeter alios Abb. 2. col. eandem sententiam veram esse existimat. idem Abb. in cap. eandem l. num. 39. de iur. iur. & ibi Imol. m. 39. Socin. cons. 18. n. 31. ab. 1. quorum sententia concors est, non esse reductionem illius, & ad quem ab arbitratore est appellandum. atq; ita idem tenet Marcus Antonius Blancus de compromissis. q. 10. n. 13. & Alex. dicens hanc opinionem communem esse consil. 13. r. 2. n. 1. quo in loco Carol. Molinaeus asserit, eandem in praxi receptam esse. conueniunt sane omnes in hoc, quod non est receptum petenda apud superiorem ipsius arbitratoris. idem repetunt. Bar. Bal. Salic. & Paul. in d. l. 2. C. vbi & apud quem. Freder. consil. 285. Philip. Franc. in Rub. de appellat. col. penultim. Petrus Ferratienf. in practica. tit. de forma libelli. qui agitur ad panam. tem. pro. §. nec reductio. num. 5. Lanfrancus in tra. de arbitris & compromissis. vltim. part. questio. 19. est tamen apud eos controuersum satis, an is, qui secluso compromisso reus foret, si modo petat iudicium arbitratoris ad aequitatem arbitri boni viri reduci, debeat omnino id petere coram iudice alterius qui vere actoris partes, ni foret compromissum, subiturus erat, an possit hanc querelam deducere ad proprium ipsius rei iudicem? Nam Barto. in dicto §. arbitratorum. expressim nu. 20. probat, huius rei futurum omnino iudicem eum, qui iudex est ipsius petentis reductionem, & coram quo alter, omisso compromisso, acturus erat. & existimat hoc probari in d. §. transacciones alimentorum. & ea ratione quod modo agendum sit de exceptionibus reo competentibus aduersus actorem, & ideo tractanda causa est apud rei iudicem. idem Panorm. in dicto c. Quintanallis. n. 39. Philip. Franc. in Rub. de appellat. col. penultim. Lanfranc. de Oriano d. q. 19. Abb. in d. c. exposita. col. 2. contrarium existimat, imo hanc reductionem petendam esse apud iudicem illius contra quem petitur, probat tex. in d. l. 2. C. vbi & apud quem. quo in loco Bartol. Bald. Angel. Salyc. & Paul. dum ad hanc quaestione, & coram constitutionis decisionem inducunt, huius opinionis auctores censentur. idem in specie asserit Frederic. d. conf. 285. Imol. in d. c. Quintanallis. num. 39. & Collectar. in c. cum dilectis. de arbit. ad finem. non obstat. tex. in d. §. transacciones. cum inibi non tractetur de rescissione contractus, aut sententiae, sed de auctoritate praestanda transaccionis alimentorum. Et praeterea qui petit reductionem, etsi alioqui esset futurus reus, in hoc tamen iudicio actor est, & rescissionem iudicij petit, quam obrem eam petere debet apud iudicem illius, qui in hac reductionis quaestione vere reus est, sicuti satis eleganter constat in d. l. 2. multo minus oberit tex. in d. c. exposita. quia dixi, ille causam tractauit vere ad iudicium Ecclesiae pertinet, tē quippe quae de interpretatione sententiae cuiusdam Cardinalis iudicis olim competentis agebat. ex his tandem apparet, reductionem ad arbitrium boni viri non esse postulandam apud iudicem superiorem illius, qui iure compromissif, & arbitratoris sententiam dixerit: tamen si non desint auctores, qui id necessario tractandum esse coram iudice arbitratoris superiore, censent, & praesertim Angel. Pertus. in l. si suspecta. §. vlt. ff. de inoff. testam. Rom. cons. 265. Jo. Andreas in c. si tutum. §. cum autem. de rescript. in 6. Matheus de Afflicto. decis. 5. et eo quod reductionis petitio similis est appellationi. Non distinguemus. §. cum quidam. ff. de arbitris. & appellatio ad superiorem pronunciantis sententiam deferenda est. leg. praecipimus. C. de appellat. in v. vbi Bald. hanc vltimam opinionem admittere videtur. Verum quia prior Communis est, de eius intellectu erit vterius agendum.

Primo etenim, opinio Angeli a quibusdam admittitur, vbi ex lege municipalis arbitratorum iudicia habent partem executionem, vt sententiae: nam eo casu quem admodum a sententia, ita & ab his iudicis appellatio, & reductionis petitio proponuntur: vnde ob similitudinem, redutio petenda est apud iudicem qui superior est ipsius arbitratoris secundum Bartolom. Bald. in dicto leg. secunda. C. de vbi & apud quem Panormitan. in dicto cap. Quintanallis. numero 39. & Lanfranc. in dicto quaestio. 19. quod notandum est ad l. vltim. ordinis iudicarij Madritij conditam, & ad l. 8. Anni 1539. [hodie l. 4. tit. 2. lib. 4. Recopilat.] ex quibus sententiae latae ab arbitratoribus, vel arbitris statim paratam habent iudicium.